

KANSANHUOLTOMINISTERIÖ

Helsingissä,
huhtikuun 15 p:nä 1948.

Kiertokirje N:o 111.

Viite: Säännöstelytiedoituksia,
Ryhmä 1/alaryhmä 7
St: N:o 114 (1272).

Kansanhuoltolautakunnille ja kansanhuoltopiirien toimistoille.

Erikoisostokortit ja niiden jakelu.

Kansanhuoltoministeriön erikoisostokorteista viitteessä mainitussa säännöstelytiedoituksessa antamat ohjeet ovat osittain vanhentuneet ja on ministeriö tämän vuoksi katsonut tarpeelliseksi kerätä kyseisestä säännöstelytiedoituksesta tärkeimmät voimassaolevat osat ja koota niistä allaolevan kiertokirjeen.

*Luettelo voimassaolevista,
erikoisostokorteista.*

Ravintolakortit:

- I ravintolaleipäkortti
- H ravintolarasvakortti (Poistetaan käytöstä 1. 10. 48)
- M₅ ravintolamaitokortti

Tilapäisostokortit:

- S₁ tilapäisostokortti
- S₂ tilapäistupakkakortti (6 tupakkakupunkia) (Poistetaan käytöstä 1. 10. 48)
- S₃ tilapäistupakkakortti (1 tupakkakupunki)
- S₅ tilapäissokerikortti (250 g:n sokerikupunki) (~~Poistetaan käytöstä 1. 10. 48~~)
- S₆ tilapäissokerikortti (125 g:n sokerikupunki) (Poistetaan käytöstä 1. 10. 48)
- S₈ tilapäisäleipäkortti (erikseen määrättyillä paikkakunnilla taka-Lapissa) (Poistetaan käytöstä 1. 10. 48).

Erikoisostokorttien leimaaminen.

Kaikki erikoisostokortit on leimattava varsinaisten ostokorttien kantaosien leimaamiseen käytettävällä ostokorttileimasimella. Leima on lyötävä erikoisostokorttien kantaosaan, tarkoitusta varten varattuun kohtaan.

Ravintolakortit.

a) Ravintolakorttien käyttö.

Voimassaolevia ravintolakortteja on kolme lajia, kuten edellä on mainittu, nimittäin I ravintolaleipäkortti, H ravintolarasvakortti ja M₅ ravintolamaitokortti.

Ravintolarasvakortit eivät kelpaa kaupaliikkeissä, lukuunottamatta eräitä erikseen määrättyjä taka-Lapin kuntia, joissa toimivat liikkeet saavat ottaa vastaan I ravintolaleipäkortin kuponkeja.

Edellämainittua poikkeusta lukuunottamatta on ravintolakorttien käyttöoikeus rajoitettu seuraavasti:

I kortti kelpaa ainoastaan ravitsemisliikkeissä.

H korttia vastaan saa sekä karjan haltija että ravitsemisliike luovuttaa ravinto- tai ruokarasvaa.

M₅ kortin kuponkia vastaan saa maitoa luovuttaa ravitsemisliike sekä sellainen karjan haltija, jolla on oikeus luovuttaa maitoa paikalliskulutukseen.

b) Ravintolakorttien vaihto ravitsemisliikkeissä.

Kansanhuoltolautakunnat saavat luovuttaa ravitsemisliikkeille ravintolakortteja vaihdettaviksi varsinaisten ostokorttien kuponkeihin, mutta kansanhuoltolautakunnan tulee merkitä muistiin annettujen korttien numerot.

Ravintolakortteja saadaan ravitsemisliikkeissä luovuttaa varsinaisten ostokorttien kuponkeja vastaan seuraavasti:

I ravintolaleipäkortti saadaan luovuttaa voimassaolevan leipäkortin kulumassa olevan kalenterikuukauden 1½ kilon vilja-

tuotemäärää vastaaviin kuponkeihin. Irroitettavat kupongit saavat olla x:llä varustettuja tai ilman sitä.

H ravintolarasvakortti saadaan luovuttaa yhtä rasvakortin kulumassa olevan kalenterikuukauden voimassaolevaa kuponkia vastaan silloin, kun yhdellä kuponilla jaetaan 250 grammaa ravinto- tai ruokarasvaa.

M 5 ravintolamaitokortteja saadaan luovuttaa M 1, M 2, M 4 ja S 1 kortin tilaus- ja koko sitä vastaavaa tarkistuskuponkimäärää vastaan niin monta kappaletta, että luovutettavilla kupongeilla saatava maitomäärä vastaa sitä maitomäärää, mikä saadaan hankkia ravintolakortin kuponkeja vastaan. *On kuitenkin huomattava, että yhtä M 2 kortin tilauskuponkia vastaan ei ravintolamaitokorttia saada luovuttaa, vaan on niitä aina irroitettava kaksi kappaletta.*

Ravitsemisliike ei saa luovuttaa M 5 kortteja M 3 kortin tilauskuponkeja vastaan, vaan voidaan tällainen vaihto suorittaa ainoastaan kansanhuoltolautakunnassa.

H ja M 5 korttien vaihdossa on erikoinen huomattava, ettei n. s. tuottajakunnan rasva- tai maitokortteja, joiden kupongeissa ei ole suorakaiteen muotoista leimaa, saada vaihtaa n. s. kuluttajakunnan ravintoloissa ravintolakorteiksi. Tällaisen kortin vaihtaminen ravintolakortiksi voidaan suorittaa ainoastaan kansanhuoltolautakunnassa.

Maatilamaitokortteja ei saada vaihtaa ravintolakorteiksi.

c) Ravintolakorttien vaihto kansanhuoltolautakunnassa.

Ravitsemisliike saa luovuttaa ainoastaan kokonaisia ravintolakortteja. Ellei kortin vaihtoa voida suorittaa edelläänottujen määräysten mukaisesti, saadaan se suorittaa ainoastaan kansanhuoltolautakunnassa.

d) Tilitykset ravintolakorteista.

Ravitsemisliikkeiden tulee tilittää ne kupongit, joita vastaan on luovutetta ravintolakortteja sille kansanhuoltolautakunnalle, jolta ravintolakortit on vaihtoa varten saatu, kuukausittain tilityskorteille kiinnitettyinä. Kunkin tarvikelajin kupongit on oltava kiinnitetty eri tilityskortille.

Leipäkorteista irroitettut kupongit on myös tilittävä kuukausittain, mutta edellisestä poikkeavasti ei niiden tarvitse olla tilityskorteille kiinnitettyjä. Ne on toimittettava kansanhuoltolautakunnalle eri kääreissä ja on kääreen päälle merkittävä sen

sisältämä kuponkimäärä. Kansanhuoltolautakunnalla on oikeus määrätä miten suurissa kuponkikääreissä ravitsemisliikkeiden on viljatuotekuponkinsa toimitettava.

Tilitys ravintolakorttien vaihdosta tehdään kansanhuoltolautakunnalle KH lomaketta N:o J 305 käyttäen.

e) I korttien jakelu kansanhuoltolautakunnista.

Paitsi ravitsemisliikkeille vaihtoa varten saavat kansanhuoltolautakunnat antaa I kortteja seuraavissa tapauksissa:

Viljan suhteen omavaraiseen ruokakuntaan kuuluville ja maatilaleipäkortin omistajille matkoja varten saavat kansanhuoltolautakunnat antaa I kortteja sillä tavalla kuin voimassa olevassa yleistä ostokorttien jakelua varten painetussa ostokorttijakeluohjeet käsittävissä säännöstelytiedoituksessa on määrätty. On kuitenkin otettava huomioon, että muiden ravintolakorttien kuin I kortin antaminen omavaraisille esim. matkoja varten on ehdottomasti kielletty.

Laivan ostokirjaa käyttävän aluksen henkilökuntaan kuuluville saadaan I kortteja antaa sillä tavalla kuin säännöstelytiedoituksissa ryhmä 1/alaryhmä 3 ST N:o 75 (1147), ja säännöstelytiedoituksissa ryhmä 1/alaryhmä 7 ST N:o 116 (1296) on määrätty.

Ulkomaisten alusten henkilökuntaan kuuluville saadaan antaa I kortteja sillä tavalla kuin säännöstelytiedoituksissa, ryhmä 1/alaryhmä 3 ST N:o 75 (1147) on määrätty, kuitenkin niin, että kansanhuoltolautakunnassa irroitetaan se määrä kuponkeja, johon kortin saajalla ei ole käyttöoikeutta, ennen kortin antamista.

Tilapäisostokortit.

Kaikkien tilapäisostokorttien jakelu puolustusvoimain palveluksessa oleville henkilöille on kansanhuoltolautakunnasta ehdottomasti kielletty. Kyseisille henkilöille kuuluvien tilapäisostokorttien jakelun suorittaa yksinomaan puolustusvoimat säännöstelytiedoituksissa, ryhmä 1/alaryhmä 7 ST N:o 109 (1230) annettujen ohjeiden mukaisesti:

Kansanhuoltolautakunnat saavat antaa tilapäisostokortteja seuraavasti: S 1 kortteja saavat kansanhuoltolautakunnat antaa tilapäisesti (enintään 1 kk) maahan saapuvalla ulkomaalaiselle si-

ten, että yksi 7 päivän kupongit sisältävä S 1 kortti annetaan kutakin viikkoa tai sen osaa varten, jonka ao. on oikeutettu maassa oleskelemaan.

S 2 korttien jakelun suorittaa yksinomaan puolustusvoimat.

S 3 kortteja, joissa on yksi tupakkakuponki, saadaan antaa tilapäisesti maahan saapuvalla vuonna 1928 tai sitä ennen syntyneelle ulkomaalaiselle, sukupuolesta riippumatta. S 3 kortteja annetaan kulloinkin voimassaolevan jakelukauden tupakka-annoksen hankkimiseen tarpeellinen määrä. Sensijaan, milloin ao. ei oleskele maassa täyttä jakelukuukautta, on ulkomaalaiselle annettava S 3 kortteja ainoastaan se määrä, minkä hän maassaoloaikanaan on oikeutettu käyttämään.

Aluksen palveluksessa olevalle henkilölle saadaan antaa kuukautta kohden yhtä monta S 3 korttia kuin yleisostokortissa on kuukauden aikana kuponkeja tupakkavalmistajien hankkimista varten voimassa. On kuitenkin huomattava, että S 3 kortit on annettava yhdellä kertaa koko korttikaudeksi, siitäkin huolimatta, että ao. saattaa tupakka-annosten vaihtelun vuoksi joutua joko menettämään tai hyöty-mään tupakka-annoksen suuruudessa.

Tarkemmat määräykset aluksen palveluksessa oleville henkilöille myönnettävistä S 3 korteista ovat säännöstelytiedoituksissa, ryhmä 1/alaryhmä 3, ST N:o 75 (1147).

S 5 ja S 6 kortit.

S 5 korttien myöntämisestä pikkulapsille on tarkemmat määräykset Säännöstelytiedoituksissa, ryhmä 1/alaryhmä 3, ST N:o 98 (1099).

S 5 korttien luovuttamisesta majakoiden ja luotsiasemien henkilökuntaan kuuluville ovat määräykset säännöstelytiedoituksissa ryhmä 1/alaryhmä 3, ST N:o 75 (1147).

Määräykset S 5 korttien antamisesta sairasannoksina lääkärintodistusta vastaan ovat säännöstelytiedoituksissa, ryhmä 1/alaryhmä 7 ST N:o 127 (1408) ja ST 128 (1409).

S 5 ja S 6 kortteja saadaan tilapäisesti maahan saapuvalla ulkomaalaiselle antaa kulloinkin voimassaolevan

jakelukuukauden sokeriannoksen hankkimiseen tarpeellinen määrä. Lisäksi on otettava huomioon se, että henkilölle, joka on saanut S 3 kortteja tupakkavalmistajien hankkimista varten, saadaan antaa kokonaista jakelukuukautta varten ainoastaan se määrä S 5 ja S 6 kortteja, että ao:lla on mahdollisuus saada Y 1 yleisostokortilla jaettavan kuukautisen sokeriannoksen määrä. Kokonaista jakelukuukautta pienemmän ajan maassa olevalle ulkomaalaiselle saadaan luonnollisesti antaa tällöin ainoastaan oleskeluaikaa vastaava osa jakelukuukauden annoksista. *Maassa ainoastaan läpikulumatkalla tai siihen verrattavalla 1—4 päivää kestävästä oleskelusta ei ulkomaalaiselle saada antaa muuta tilapäisostokorttia kuin 7 päivän kupongeilla varustettu S 1 kortti.*

Ulkomaalaista, jolla on yhtä kuukautta pitemmäksi ajaksi oleskelulupa maassamme, ei katsota tilapäisesti oleskeleväksi ja saadaan hänelle maassa olonajaksi antaa varsinaiset ostokortit iän ja työn laadun mukaan. Yleisostokortista on kuitenkin poistettava tarkailukuponki, ja kiinnitettävä asianomaisen ostokorttihakemuslomakkeelle sekä poistettava kulunutta aikaa vastaavat kupongit, joiden suhteen on meneteltävä kuten siitä annetut ohjeet edellyttävät.

Vaatetuskortti saadaan ulkomaalaiselle antaa kuitenkin vasta sen jälkeen, kun hän on ollut maassa 6 kuukauden ajan ja hänellä edelleen on voimassaoleva 6 kuukauden oleskelulupa.

Kaikista ulkomaalaisille annettavista varsinaisista ja erikoisostokorteista on ehdottomasti aina tehtävä merkintä ao:n passiin.

S 8 kortti, jossa on kuukautta kohden 5 kpl. 300 gramman arvoista viljatuotekuponkia, jaetaan ainoastaan määrättyissä taka-Lapin kunnissa, joille on erikseen annettu määräykset sen käytöstä. S 8 kortti ei ole voimassa muualla Suomessa, eikä muut kansanhuoltolautakunnat ole oikeutettuja vaihtamaan S 8 korttia muuksi viljatuotteiden hankkimiseen oikeuttavaksi kortiksi.

Erikoisostokorttien vastaanotto, käsittely, säilytys ja ostokorttikirjanpito.

Ostokorttien vastaanotosta, käsittelystä, säilytyksestä ja -kirjanpidosta voimassa olevassa ostokorttien jakelua varten painetussa säännöstelytiedoituksessa olevat mää-

Helsingissä, huhtikuun 15 päivänä 1948.

räykset koskevat myös erikoisostokortteja.

Elokuun 31 päivänä 1946 annettu erikoisostokortteja koskeva säännöstelytiedoituseri ryhmä 1/alaryhmä 7 ST N:o 114 (1272), voidaan poistaa heti tämän kiertokirjeen käytäntöön ottamisen jälkeen.

Apulaisosastopäällikkö **Leo Arhola.**

Toimistopäällikkö *Erkki Häyrynen.*